

Wim Boschloo: 'Hoog celgetal geeft kosten, maar ook minder werkplezier'

Celgetal via voer verlagen

Een daling van 70.000 cellen per milliliter melk door het toevoegen van een additief dat de weerstand van de koe verhoogt.

Op acht bedrijven behaalde AgruniekRijnvallei dit resultaat in een praktijkproef. Een kleine productiestijging geldt als bijeffect.

tekst **Florus Pellikaan**

Een hoog celgetal en hoge buitentemperaturen gaan in de praktijk nogal eens samen. Maar niet alleen tijdens een hittegolf is een verhoogd celgetal een zorg waar veehouders mee te maken kunnen krijgen, zo stelt AgruniekRijnvallei. 'Celgetal is op veel meer bedrijven dan je denkt een probleem, dat merken wij in de dagelijkse praktijk. Regelmatig worstelen bedrijven met de kwaliteitsgrens voor cel-

getal', stelt Richard ter Beek, verkoopleider bij AgruniekRijnvallei.

Collega en nutritionist Wim Boschloo vult aan: 'En een celgetal boven de 150.000 cellen per milliliter zorgt al voor meer gevallen van uierontsteking en dus een hogere dierdagdosering met antibiotica. Dit brengt extra kosten met zich mee, maar een hoog celgetal zorgt ook voor minder werkplezier.'

Ter Beek en Boschloo stonden dan ook open voor de vraag van een leverancier om een additief in de praktijk te testen dat de weerstand van koeien zou verhogen en het celgetal zou verlagen. 'Deze hypothese was nog nergens ter wereld zorgvuldig in de praktijk uitgetest. Er waren alleen wat kleinschalige resultaten vanuit Ierland', vertelt Boschloo. 'Maar het klonk heel aannemelijk.'

Lichte productiestijging

Acht bedrijven die een gemiddeld celgetal hadden tussen de 150.000 en 400.000, namen deel aan de praktijkproef. Alle acht bedrijven hebben eerst minimaal drie maanden dezelfde brok gevoerd als een soort van controleperiode, voordat aan die brok het additief werd toegevoegd. Vervolgens werden nog eens minimaal drie maanden de resultaten van de zoge-

Teun Lageschaar: 'Van te hoog celgetal naar selectief droogzetten'

Met een tankcelgetal van gemiddeld zo'n 250 voelden Tonnie en Teun Lageschaar uit Vragender zich niet comfortabel. 'Had je een keer een koe met uierontsteking, dan schoot je zo door naar 300 of 350. Dan is de grens van een waarschuwing en vervolgens een eventuele boete dichtbij', vertelt Teun Lageschaar. De veehouders, die zo'n honderd koeien melken, probeerden maatregelen uit om het celgetal te verlagen, zoals kalk in de ligbox, maar zonder resultaat.

Lang hoefden de melkveehouders dan ook niet na te denken toen de vraag kwam voor het testen van het additief

van AgruniekRijnvallei dat het celgetal verlaagt. 'Het celgetal zakte iedere mpr tien tot vijftien punten en inmiddels zitten we de laatste maanden onder de 150. Dat is een celgetal dat we al een tijd niet meer hadden gehad. Koeien die voorheen op 700 of 800 zaten, zijn nu binnen dezelfde lactatie gedaald naar 300 tot 400.'

Het celgetal bij de koeien is zodanig gedaald dat Lageschaar enige tijd geleden is begonnen met selectief droogzetten. 'In het verleden durfden we dat niet, maar het scheelt nu flink in dierdagdosering en dus ook in de kosten. Hiermee

brengt de toevoeging aan de brok zijn geld meer dan op.'

noemde Productiebrok Immuno Maxima op de proefbedrijven geregistreerd via mpr. 'Gemiddeld daalde het celgetal 70.000 cellen, dat is een afname van 24 procent', zegt Wim Boschloo. 'Deze periode viel vorig jaar in de zomer, waarbij september een vochtige en vrij lastige maand was. Na de proefperiode is het celgetal gemiddeld nog eens tien tot twintig procent gedaald, omdat er steeds meer koeien afkalfden die direct met de toevoeging hun lactatie zijn gestart. Het effect op het celgetal viel veel groter uit dan wij hadden gedacht.' Ook steeg de melkproductie een procent en de vet- en eiwitpercentages relatief gezien vier en vijf procent. Ter Beek ziet de productietoename slechts als een bijkomstigheid die echter wel te verklaren is. 'Een lager celgetal is minder belastend voor de koe, waardoor er meer energie over is voor de melkproductie.'

Hogere weerstand kalf

Naar aanleiding van de praktijkresultaten heeft Agruniek-Rijnvallei sinds 1 april een productlijn ontwikkeld waarin het additief is toegevoegd. 'We hebben de gist die bacteriën en pathogenen herkent en aan zich bindt en die het immuunsysteem helpt, toegevoegd aan een productiebrok, een weidebrok, een droogstandsbrok en een kalverbrok', vertelt Boschloo. 'Door ook de droge koeien deze toevoeging te geven neemt via de biest de weerstand van het kalf ook direct toe. We zien in de praktijk minder diarree en meer groei bij de kalveren.' De brok met toevoeging kost zestig eurocent per 100 kilo meer. 'Het is mooi om zo'n concept op de plank te hebben dat veehouders kunnen inzetten als ze het celgetal om onverklaarbare redenen zien oplopen', vertelt Ter Beek. 'Vervolgens kan er ook weer een moment komen dat je met de toevoeging kunt stoppen als de weerstand van de koeien weer goed op orde is.' |

Carel de Vries, manager Courage:

'Zijn er mensen "gek genoeg" om onze wereld te veranderen? Zeker. Enkele docenten uit Oenkerk waren midden jaren tachtig wereldvreemd genoeg om te denken dat een robot een koe kon melken. Ik zie ze nog prutsen in een schuurtje op het terrein van Vicon.' (NO)

Carla Dekker, melkveehouder te Zeewolde:

'In onze maatschappij zijn we blij met innovatie, efficiëntie en schaalvergroting in alle bedrijfstakken. Maar als het gaat om het boerenbedrijf, lijkt men terug te willen naar de nostalgie van vroeger toen de koeien de hele winter aangebonden stonden en met de hand gemolken werden.' (dV)

Kees Romijn, voorzitter vakgroep Melkveehouderij LTO:

'Boeren zijn ambitieuzer dan we hadden verwacht.' (LC)

Christiaan Weijts, schrijver:

'Je kunt tegenwoordig niet eens meer een pak vla kopen zonder je een dierenbeul te voelen. Zembla liet de afgelopen weken zien dat de meeste koeien nooit buiten komen en hun levens uitgemergeld in een stal slijten, als doorgefokte melkfabrieken.' (NRC)

Herbert Bouwers, directeur kalvermelk-producent Alpuro Breeders:

'Uitval van stierkalveren heeft bij sommige boeren nog steeds geen prioriteit. De waarde is 100 euro. Men

klaagt soms over de prijzen, maar in landen als Engeland en Denemarken worden veel kalveren afgeschoten. Hier leveren ze wat op en daar mogen we blij mee zijn.' (Bv)

Cees Ruijter, melkveehouder te Warmenhuizen:

'Weidegang hoort bij ons bedrijf. Onze nieuwe stal is een stuk lichter en ruimer en biedt meer comfort dan de oude. Ik verwacht daarom dat de behoefte van de koeien afneemt om naar buiten te gaan.' (Bv)

Wim Thus, voorzitter vakgroep Vleeskalverhouderij LTO:

'Hoe gezonder een kalf, des te beter het groeit. Dus is het belangrijk dat een aangevoerd kalf sterk en gezond is. Het gaat niet exact om de kilo's, maar we moeten er met elkaar, melkveehouders en vleeskalverhouders, voor zorgen dat de nuchtere kalveren vitaal zijn. Dat kan met de fokkerij, langer aanhouden en het verstrekken van tijdige biest en goed voer.' (NO)

Jacob Werner, melkveehouder te Vaassen:

'Wij gaan niet voor extreme producties, maar voor goed gebouwde koeien met sterke uiers. En ik zie graag een beetje showexterieur.' (HI)

Paul Verkleij, melkveehouder te Hazerswoude:

'Het blijkt dat dieren met de hoogste genomicsfokwaarden niet de hoogste lactatiewaarde halen. Maar als je ze indeelt in groepjes van vijf, komt het wel uit. En negatieve uitschieters in genomics blijken dat ook in

werkelijkheid te zijn voor productie, uiers en benen.' (Mv)

Eric Hulst, directeur kaascoöperatie Cono:

'Toen wij begonnen met het stimuleren en belonen van weidegang, keken onze collega's ons nog met verbaasde ogen aan. Nu is het gemeengoed.' (Bo)

Wim de Boer, fokkerijadviseur Veecom:

'Op een groot melkveebedrijf met een rotormelkstal melken ze sneller 50 koeien extra dan dat men één koe kan bekappen. Bovendien vinden boeren melken veel leuker werk.' (Hp)

Clara van Ravenhorst, boerin te Woudenberg:

'Inderdaad. Ik ben er klaar mee dat burgers verwachten dat boeren alles voor niks doen. De consument wil de goedkoopste kaas en melk, maar roept ondertussen wel van alles.' (NO)

Alies Kottelenberg, melkveehouder te Markelo:

'Ik ben geen boerin, ik ben boer. Ik doe meer dan kalfjes voeren, ik doe alles. Vertegenwoordigers die hele verhalen over stieren afsteken tegen mijn man Gijs, moeten mij hebben.' (Bo)

Alexander van der Lely, directeur Lely:

'De ontwikkeling van de melkrobot duurde tien jaar. Ik betwijfel of onze melkrobot er was gekomen als we een beursgenoteerd bedrijf waren geweest. Het ging jaarlijks om grote investeringen en we maakten maar kleine stapjes vooruit. Toch bleven we erin geloven.' (Ev)

Bronnen: Nieuwe Oogst (NO), de Volkskant (dV), Leeuwarder Courant (LC), NRC Handelsblad (NRC), Boerderij vandaag (Bv), Holstein International (HI), Melkvee (Mv), Boerderij (Bo), HI plus! (Hp), Elsevier (Ev)